

Entrevista amb José Luis Roselló
per Vicent Tur

“Europa l’han fet els tecnòcrates”

José Luis Roselló Serra (Eivissa, 21 d’agost de 1943) era un al·lot de Vila que volia ser diplomàtic. Ara, i des de fa ja deu anys, és ambaixador, la màxima aspiració de qualsevol diplomàtic. Parla de qualsevol cosa que li pregunten sense fer-se pregar massa, i ningú no podria pensar que amagui alts secrets d’Estat. Ha treballat en representació de l’Estat espanyol als Estats Units, al Marroc o a Nicaragua, i ja com a ambaixador a països com Angola o Kuwait. Ara és ambaixador especial per al Medi Ambient. És, sens dubte, l’eivissenc més viatger que hem entrevistat en aquesta secció. Però enyora Eivissa.

Pregunta. *Això de fer-se diplomàtic, és per vocació?*

Resposta. Tenc perfectament documentat quan vaig començar a tenir la idea, però em moriré sense saber per què volia ser diplomàtic. La primera negociació diplomàtica que vaig fer va ser entre mon pare i ma mare, perquè em deixassin anar a estudiar fora. Van dir que sí, cosa que em va parèixer pràcticament un miracle, perquè som fill únic i ells em dedicaven una atenció bastant intensa. Però la veritat és que no sé per què m'hi vaig fer. Jo tenc la sospita que, dins la meua generació d'eivissencs, que en aquell temps vivíem anestesiats, vàrem començar a sospitar, per la gent que venia de fora, que, més enllà d'Espanya, hi havia un altre món. Però la veritat és que jo no havia conegut mai cap diplomàtic ni sabia molt bé de què es tractava. Però mai no vaig canviar d'idea.

P. *La diplomàcia porta associat un cert aire de romanticisme. Això es correspon amb la realitat?*

R. Com tot en aquest país, la carrera diplomàtica ha canviat molt en els darrers trenta anys: de ser una cosa romàntica, aventurera i elitista —abans els diplomàtics, s'havien de mantenir ells mateixos—, ha passat a ser tota una altra cosa. Els diplomàtics solem comparar-nos amb els militars. Perquè, en primer lloc, fa falta molta disciplina: compta que et pots trobar a 10.000 quilòmetres del teu govern, amb unes instruccions concretes, i, passí el que passí, has de tenir la força de saber que has de complir les instruccions. Els diplomàtics de carrera ens considerem sense excepció uns servidors de l'Estat. A voltes, et penses fins i tot que el teu govern pot no tenir raó en una qüestió concreta, però per damunt de les teues creences has de complir les instruccions.

P. *Vostè, que ha conegut tants de països, deu saber què és, això de la globalització.*

R. Ja m'agradaria!... Home, alguna idea me n'he fet. La globalització no és un fenomen d'avui, ha

començat fa molt de temps. Tant globalització eren les missions com pot ser-ho avui la Coca-cola, no hi ha cap diferència. La globalització ni és bona ni és dolenta ni tot el contrari. El que és dolent són determinats efectes i com s'utilitza. Jo crec que s'ha de buscar l'equilibri entre la universalitat i el ser molt propi, perquè, després, les virtuts que un té com a pertanyent

var, a mi m'ha ajudat molt. A mi ningú no m'ha vist mai amb la boca oberta, badant. El que no sabia, ho intuïa. He tengut el ser eivissenc com una gran sort.

P. *Vostè ve per Eivissa de tant en tant. Li pareix que l'illa ha canviat molt?, hem perdut alguna cosa pel camí?*

R. M'he proposat venir a Eivissa cada any, i ho he aconseguit

Això d'anar contra la globalització és una lleugeresa. Però sí que s'ha d'anar contra els intents deliberats de matar cultures d'indígenes molt riques

a un poble, les més bàsiques, són precisament les més universals. Això d'anar contra la globalització és una lleugeresa. Però sí que s'ha d'anar contra els intents deliberats de matar cultures d'indígenes molt riques, molt pròpies, que són universals encara que la gent no ho vol veure així.

P. *Els eivissencs també som universals?*

R. Jo crec que l'eivissenc, a força de ser eivissenc, de ser molt capficat —o d'haver-ho set, perquè ara ja no m'atreviria a dir com són els eivissencs—, té la gran virtut de no sorprendre's davant de l'univers. I si se sorprèn, ningú no se n'adona. I això ens fa ser molt universals.

P. *Això deu ser un gran avantatge, per a la diplomàcia.*

R. Ser eivissenc m'ha ajudat molt. Tu, de vegades, et trobes aïllat en la teua feina. I aquest concepte que tenim els eivissencs, aquest determinisme, la idea d'haver nascut amb uns límits geogràfics tan clars i tan difícils de sal-

tots menys un. Quan vénc, procur tenir els ulls molt oberts i assimilar bé els canvis que s'han anat produint. És clar que hem perdut alguna cosa i que seguirem perdent. Però el que s'ha de fer és posar a la balança el que hem perdut i el que hem guanyat. Jo, sincerament, quan ho veig tot dins la balança i m'ho mir desapaassionadament, intentant fugir de posicions ideològiques, crec que hem guanyat molt. Que les coses s'haurien pogut fer d'una altra manera? Naturalment, que sí. Però sempre he dit que fer-les d'una altra manera hauria set quasi un miracle. Hem de pensar que, a Eivissa, per exemple, en els anys de desenvolupament turístic, no arriba ni un canet de diner públic. Però podria haver set molt pitjor. I s'ha de pensar que, abans, a Eivissa, la vida era molt dura, no hi havia riquesa ni educació. Teníem unes tradicions molt valuoses, i som el primer que em mataria per defensar-les, però no hem d'exagerar. Hi ha

José Luis Roselló amb un grup d'estudiants de batxillerat a l'institut Santa Maria, curs 1958-1959. (Foto: Revista EIVISSA.)

hagut pèrdues i guanys, i jo crec que el balanç és positiu.

P. *Pensa retirar-se a Eivissa?*

R. Tan aviat com pugui.

P. *Per què tan aviat com pugui? Se'l veu impacient per jubilar-se.*

R. Sí, estic un poc cansat. Estic molt content del que he fet a la vida, i, en general, no tornaria endarrere. Però les generacions noves espitgen, estan millor preparades que les anteriors, i això és llei de vida. I jo, la veritat, tot el que havia de fer ja ho he fet; algunes coses han set divertides, algunes un poc dramàtiques... Però, en general he sortit d'elles sense deixar massa plomes pel camí. De manera que, si jo, demà, em pogués retirar amb dignitat i seguint amb una certa activitat, em retiraria. Pensa que hem de deixar lloc als que vénen darrere. I, a més, l'illa m'agrada molt. Tenc fins i tot algun ritual per quan vénc a Eivissa, que segueix amb total fidelitat. I la veritat és que sent autèntica passió per Eivissa.

P. *Quins són aquests rituals?*

R. Quan estudiava, el primer que feia en arribar a Eivissa era anar-me'n disparat a la punta des

Muro, al port. Era una forma d'immersió en l'illa. Ara que de carreteres ja no en puc fer tantes, el que faig és anar a una sèrie de botigues, on faig les mateixes compres cada any, em facin falta o no. Alguns ja se n'han adonat. És el ritual de l'arribada, de tornar a ser dins.

P. *Uns mitjons, una dotzena de mocadors...?*

R. Sí..., segurament també hi anirien uns calçotets, també un xandall, i unes camises. Hi ha un home que fa camises i -l'altre dia li deia- encara tenc camises seues de la talla 'M'; jo mai he set petit més que quan era petit, i ja fa temps que duc la talla 'XXL' i algunes voltes encara me les he de reformar. Però ha set un ritual inconscient, me n'he adonat quan en alguna botiga m'han dit: "Ai, però si vostè sempre ve!...", i jo m'he quedat més ample que content.

P. *Algú podria pensar que s'enyorara...*

R. Home, és part de l'evolució d'una persona: l'enyorança s'acumula. Per exemple, jo abans era molt reservat, però ara cada vegada som més parlador. Crec que era una

mica la forma de defensar-se de ser fill únic, s'havia d'anar molt alerta; jo pensava que, si fóssim més germans, les sarmenyas ens les partiríem entre tots. Jo, en aquell temps, tenia el que creia que era una de les meues virtuts, i és que jo no m'havia enyorat mai, ni de la família, ni del menjar...; des que me'n vaig anar als 17 anys, tenia com orgull, efectivament, que no m'enyorava. Però, ara, crec que és una qüestió d'edat.

P. *Vostè actualment és ambaixador en missió especial per a assumptes de Medi Ambient. En què consisteix la seua feina?*

R. El nom és un poc barroc, però la feina és molt concreta, encara que la missió varia segons les necessitats de cada moment. El medi ambient comença a ser un tema molt present a nivell internacional; no més s'ha de pensar en el Protocol de Kyoto, en l'escalfament de l'atmosfera, en les espècies protegides... I allà on em requereixen vaig en representació del Ministeri de Medi Ambient espanyol.

P. *Per què costa tant posar-se d'acord en temes de medi ambient?*

R. Perquè hi ha uns interessos brutals, sobretot econòmics.

P. *Multinacionals?*

R. Multinacionals i nacionals. Evidentment, hi ha un problema de competència, perquè els Estats Units actualment es neguen a firmar el Protocol de Kyoto; això suposaria una pèrdua de competitivitat de les empreses americanes respecte de les europees bastant forta. El que hi ha darrere són interessos, i poca cosa més. No hi ha govern a la Terra que pugui dir que governa en contra dels interessos nacionals: no duraria ni un minut.

P. *Vostè ha representat Espanya en llocs molt diversos i en diferents àmbits. Quina idea es té d'Espanya, fora de les nostres fronteres?*

R. Convé no oblidar que som dels pocs països que han set objecte d'estudis sistemàtics. Però, per sort, cada vegada som menys estu-

P. *A mi em preocupa com és de dolent el cafè que prenen en moltes bandes del món.*

R. Sí, és terrible. Jo tenc passió pel cafè i va arribar que tenia una cafetera en cada port. Però per sort la taca del cafè exprés s'està estenent pel món: cap a l'any 78 no trobaves cafè de veritat més que a uns pocs llocs de Manhattan; avui a tota la costa Est dels Estats Units ja trobes cafè exprés.

P. *Tornem a les coses serioses. L'onze de setembre, a Manhattan, va canviar alguna cosa?*

R. Jo crec que han canviat moltes de coses. Per mal i per bé. Hi ha gent que, després de l'onze de setembre, l'ha vengut a veure Déu. Al primer ministre rus Putin, per exemple. L'onze de setembre li ha solucionat tots els problemes: de ser el dolent de la pel·lícula ha

xa que la tragèdia que es viu en aquell moment, tal com s'assimila, és una lliçó de fermesa i de dignitat. Però la reacció és enorme, i no sabem on arribarem: hem de tenir present que estam parlant de tribunals d'excepció, quasi de tribunals sumaris; tots els principis del dret, dels quals els nord-americans s'havien proclamat defensors, ells els contraduen en aquest moment perquè afirmen que estan en guerra. Nosaltres ja fa temps que estam en guerra, però ho hem fet d'una altra manera, i ens n'hem de sentir molt orgullosos. Ara el cinisme europeu, respecte del terrorisme d'ETA, s'ha acabat. No hi ha ningú ara a Europa que ens pugui donar lliçons ni de llibertats, ni de democràcia, ni de drets humans, ni d'ètica.

L'Europa que coneixem no és més que la invenció d'uns senyors que estan farts de fer la guerra

diats. Hi ha hagut gent absolutament convençuda que els espanyols es matarien entre ells, i que no quedaria res absolutament d'Espanya. És el cas de la Hispanic Society de Nova York; allí hi ha una mena d'Arca de Noè d'Espanya, per si de cas ens destruïem. Quin concepte podrien tenir?... Als espanyols els han vist arribar com a conqueridors i com a pobres de solemnitat. Home, per a molta gent hem set un poble fascinant. Però el que jo explicava, quan estava als Estats Units, és que Espanya és com un continent sencer, que té la mateixa o més varietat que un gran continent; aquí les tradicions canvien en cent quilòmetres, mentre que als Estats Units pots viatjar cinc dies en cotxe i no canviaran les tradicions, ni la idiosincràsia ni la Coca-cola.

passat a ser íntim amic de Bush, i ara es passeja per Europa com si res. Ha set molt llest i molt ràpid a reaccionar. A Espanya, que tenim trenta anys de terrorisme, també se'ns mira d'una altra manera. I alerta, que a Espanya, excepte algun lapse molt desgraciat, estam fent front al terrorisme amb molta dignitat personal, nacional i amb l'estat de dret per davant. Als Estats Units, en canvi, a causa de l'onze de setembre, hi ha hagut reaccions del més pur estil feixista.

P. *El lapse desgraciat és el GAL?*

R. És clar, que és el GAL. Però, avui, als Estats Units, i vénc directament d'allí, hi ha l'aflorament d'un extremisme que ni en els temps dels anys trenta s'havia vist. També hi ha hagut dignitat; s'ha de reconèi-

P. *L'Islam és un problema per a Occident?, hi ha una sortida?*

R. No es veu a simple vista. Les masses, en el món islàmic, cada volta més es veuen arrossegades cap a l'extremisme. Recorda una mica l'Edat Mitjana. Jo no tenc l'experiència d'haver dialogat amb grups islamistes. Sí que he parlat amb polítics islamistes, però els polítics sempre són polítics, i el que m'han dit no era res diferent del que m'esperava. Però estic convençut que als islamistes radicals els importam menys del que ells ens importen a nosaltres, i crec que deu ser molt difícil parlar amb ells. Tot això és molt preocupant. A poc a poc el món islàmic sembla que es va tancant. I tampoc crec que sigui una qüestió de riquesa o de pobresa. Quan estava al

Aquest determinisme que tenim els eivissencs, la idea d'haver nascut amb uns límits geogràfics tan clars i tan difícils de salvar, a mi m'ha ajudat molt

Marroc jo em pensava que era una qüestió de pobresa. Però ells pensen en la salvació, pensen en el Paradís, i no pensen a millorar.

P. *No tenen la idea de progrés, tant present a Occident?*

R. A mi el que m'ha obert els ulls és haver passat d'estar tres anys al Marroc, un país amb potencial però amb molta gent pobre, a un país d'una minoria molt rica com és Kuwait. Tots dos països són islàmics, i en cap mesquita hi ha reclinatoris de vellut: tant els pobres com els rics es posen a quatre grapes i van vestits igual; després, el ric surt de la mesquita i puja directament al Rolls Royce, i jo això no ho veig clar.

P. *La religió és el problema?*

R. Jo crec que sí. Però, en què consisteix aquest problema, jo no ho puc dir.

P. *Quan es produeix una guerra, és que la diplomàcia ha perdut? Ho dic, molt especialment, pel conflicte entre Israel i Palestina.*

R. Aquest és un dels temes que em fa més ràbia personal i és on puc ser més parcial. S'estan començant tantes injustícies i s'està castigant d'una forma tant innecessària un poble, que és fins i tot increïble que es pugui aguantar el que els palestins han aguantat. No sé si la guerra és el fracàs de la diplomàcia. Home, hi ha definicions brillants, allò que diu que la guerra és la continuació de la política per uns altres mitjans. La diplo-

màcia no és més que la forma de fer política a nivell internacional, però un diplomàtic no és un polític, només és un servidor de l'Estat en l'àmbit de relació internacional. I hi ha guerra perquè els interessos nacionals, una i altra volta, són més forts que les possibilitats d'acord en un determinat problema. Abans d'anar a Angola com a ambaixador sempre pensava que la raó primordial de la guerra era l'escassetat de recursos. Però país més ric que Angola no n'hi ha cap al món: diamants, petroli, minerals estratègics, uns grans fons pesquers, fosfats i qualsevol tipus de fusta.

P. *Darrerament, s'ha parlat molt d'Europa, sobretot amb la implantació de l'euro, però sembla que molta gent encara és reticent a la idea d'una Europa unida.*

R. L'Europa que coneixem no és més que la invenció d'uns senyors que estan farts de fer la guerra. En sentit econòmic, la idea ha tingut un èxit brutal, i també com a element de pacificació. Però aquesta Europa l'han fet els tecnòcrates; és quasi com clonar l'ovella Dolly, és una creació d'alambí que no ha nascut del poble. Tant és així que el Parlament europeu és pràcticament una figura decorativa. D'altra banda, els moviments populars tendeixen a la disgregació. El sistema més racional seria una Europa federal. Però perquè hi hagi una projecció d'Europa, primer hi ha

d'haver una identitat europea. La solució és l'Europa de les regions.

P. *Què en pensa, de la tensió entre els nacionalismes i el Govern espanyol?*

R. Jo som servidor de l'Estat i represent els interessos del Govern. A causa de la meua carrera, no he fet mai declaracions polítiques personals, que procur fer en privat. Jo tenc el convenciment, quasi de teoria política, que l'organització més racional de l'Estat és la federal. Ara bé, l'actitud d'Ibarretxe, per exemple, és un desafiament a l'Estat. Per què passa, això? Fa falta tenir sentit d'estadista; en aquest país, tenim un dèficit d'estadistes, del concepte de transcendència en política, de veure-hi més enllà de les pròximes eleccions, tant a Madrid com a fora de Madrid.

P. *Com veu el futur d'Eivissa?*

R. Eivissa està en un moment de transició, com a model econòmic i de creixement. M'ha resultat curiós el fet que algú hagi pensat, per fi, a fer una pausa per reflexionar. Les coses s'havien anat fent a espentes, de vegades desfent massa, no només en l'urbanisme, sinó també en la cultura.

P. *I no ha tengut mai la temptació de ser polític?*

R. D'un dimoni o d'un àngel? Les temptacions sempre són del dimoni, no?... Si no és pecat no és divertit. ■